

Nr 269.

Av herr **Lindhagen**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående den statsunderstödda egnahemsverksamheten, såvitt rör förbättring av ofullständiga jordbruk.*

Genom 1896 års ägostyckningslag infördes för vissa fall fri ägostyckning. Vad som i själva verket mest drev lagen igenom voro de intressen eller förhoppningar man hade om dess verkningar i de norra skogsbygderna att kunna skilja hela skogsmarken från inägojorden och på så sätt överföra den förra till sågverksbolagen. På detta sätt uppstod också i följd av lagen åtskilliga ofullständiga jordbruk, vilket missförhållande längre fram gav upphov till den norrländska ägostyckningslagen.

Norrlandskommitten kunde icke undgå att fästa sin uppmärksamhet på dessa ofullständiga jordbruk. Majoriteten av majoriteten trodde emellertid att omsorgen om förbättring av dessa ofullständiga jordbruk kunde lämpligen ställas på framtiden. Reservanter förordade åter omedelbart ingripande och upptogo därför i sitt lagförslag om bildandet av nya jordbruk och frigörandet av arrendejordbruk även möjligheter för tillägg av erforderligt tillbehör till ifrågavarande nödlidande jordbruk, allt med stöd ytterst av en expropriationslagstiftning. Detta program vidgades sedan med åren att omfatta alla ofullständiga jordbruk i landet oavsett sättet för deras uppkomst. En sådan formulering av programmet framfördes av jordkommissionen i dess förslag (Band VI). Detta förslag omfattades av ledamöterna Carl Lindhagen, Åke Ingeström, C. I. Johansson och Gust. Pettersson av vilka den förstnämnde utformade ett särskilt lagförslag. Ledamöterna Michaël Ehrenborg och Carl Jahnsson avgåve ett lagförslag om frilösning av arrendejordbruk. Herrar O. Ohlsson och N. Wohlin hade ett särskilt principuttalande. De förenämnda tre lagförslagen äro bifogade motionen nr 267.

Det har mött stora svårigheter att fästa uppmärksamheten på förevarande angelägenhet. Ännu så sent som år 1925 avböjde riksdagen en skrivelse i detta ämne, ehuru riksdagen beslöt att gå till kungs i fråga om bildandet av nya jordbruk och frilösning av arrendejordbruk. Nu synes frågan plötsligt fått vind i seglen. Kolonisationssakkunnige, som enligt sin instruktion även befattat sig med denna sak, framhöllo, att en myckenhet jordbrukslägenheter vore i trängande behov av förbättring och utveckling. I propositionen heter det, att »tilläggskolonisationens» befrämjande från så gott som alla håll tillvunnit sig starkt gillande och departementschefen förklarar, att den är en angelägenhet av mycket stor vikt.

Det nu framlagda förslaget lider av enahanda svagheter som förslagets framställning beträffande bildande av nya jordbruk och frilösning av arrendejordbruk. En vädjan till socialdemokraterna att falla tillbaka på sitt partiprogram samt sluta upp ikring deras position av år 1924 synes ej heller vara hopplös. I två expropriationsmotioner från deras ledarhåll vid årets riksdag (nr 163 i första kammaren) upptages åter expropriations-tanken för detta fall i trots av kristidsårens tillbakagång.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen med anledning av egnahemspropositionen, såvitt den rör *förbättring av ofullständiga jordbruk*, ville besluta sådana ändringar och tillägg i förslaget, som ifrågasatts i yrkandet till motionen nr 267 om bildandet av nya jordbruk under punkterna 1—3, 5—6 och 8—9.

Stockholm den 16 mars 1928.

Carl Lindhagen.